Het muzikale geheugen van de Benedenwinden

NATIONAAL ARCHEOLOGISCH ANTROPOLOGISCH MUSEUM

'Het nationaal museum vormen we tezamen'

De trap op, de deur door met het bordje 'ofisina/kantoren'. Dáár, op de eerste verdieping van de Openbare Bibliotheek in Scharloo, verscholen voor het grote publiek, ligt een unieke collectie cassettes en CD's. "Vijfennegentig tot achtennegentig procent van alle Antilliaanse muziek die mechanisch werd geregistreerd", schat de heer S. 'Ruut' Rubens. "Er ontbreekt heel weinig."

En juist daarom is de verzameling zo waardevol. Vierhonderd 78-toeren platen, 650 singletjes, 650 LP's, 640 originele cassettes en 1300 CD's vormen de harde kern van de Antilliaanse collectie. Het is het levenswerk van Ruut Rubens. Ruim vijfentwintig jaar stortte hij zich met hart en ziel op het verzamelen en categoriseren van het werk van Antilliaanse muzikanten. "Goed of slecht, dat maakt niet uit, alles komt in aanmerking", zegt Rubens. "Want elke keuze is subjectief. Het moet zo compleet mogelijk zijn. Dat is mijn doel."

De voormalige boekhandelaar is sinds zijn pensioen in de bibliotheek te vinden. Elke ochtend van half negen tot half twaalf. Op zijn bureau staat de typemachine waarmee hij op duizenden kaartjes namen van orkesten en solisten en titels van songs uittikte. Met een ijzeren discipline. "Ach, ik ben een perfectionist. Ik heb dit op me genomen. Als ik ergens mee begin dan wil ik het afmaken, en goed ook." Toen hij begon was er niets, een blanco pagina. "Ja, wat deed je? Zoeken, bedelen en kopen. Zo ging dat."
Niet alleen in het opzetten, uitwerken en bijhouden van de kaartenbakken verdwenen heel wat zweetdruppels. Ook het beluisteren en opnemen van originele platen en cassettes kostte veel tijd. "Krassen en tikken, dat hoorde erbij. Maar in die 78-toeren platen zat nog wel eens een foutje." Inmiddels staat de hele verzameling op vierduizend CD's. Ook de serie 'Disconan Bieu' van Tim de Wolf. En ook de bandopnames van 'Zikinza', met volksverhalen en liedjes die door Pater Brenneker werden vastgelegd. Rubens gaat met zijn tijd mee. Hij kopieert platen op cassettes en later cassettes op CD. "Kinderwerk", vindt hij nu. "Een CD kopieer je op dubbele snelheid. Meeluisteren is er niet meer bij. Veel minder leuk. Ik vind ook dat die muziek op CD iets mist. De sfeer, geluiden op de achtergrond. In een concertzaal is het ook niet doodstil. De opnames op een CD zijn technisch perfect, maar koud."

Aan de muziekcollectie is nooit veel ruchtbaarheid gegeven. Toch weten liefhebbers Rubens wel te vinden. Ze kloppen meestal eerst aan bij muziekkenners, zoals Elis Juliana en Rudy Plaate. "Ga maar naar Rubens, zeggen ze dan. Soms zijn die mensen al overal geweest. En dan kan ik ze vaak toch helpen. Dat geeft een enorme voldoening." Zo werd de collectie die Ruut Rubens het muzikale geheugen van de Benedenwinden. Stilletjes, achter de schermen van de bibliotheek. Altijd op de achtergrond, nooit in het spotlight.
Maar nu is hij 91 jaar. Het is tijd om het stokje over te geven. Maar aan wie? Wie is nog bereid om met net zoveel liefde en toewijding zorg te dragen voor het muzikaal erfgoed van de Nederlandse Antillen? Iemand die verder bouwt op wat hij achterlaat. Iemand die zijn levenswerk kan beschermen tegen schadelijke invloeden. Want hij vreest voor het behoud van de collectie. Voor de CD die wordt uitgeleend en nooit wordt teruggebracht. "Nee, ik ben niet optimistisch. Het heeft niet met geld te maken, maar meer met interesse."
Ruut Rubens zijn grote wens is dat de muziekcollectie die hij heeft opgebouwd bekendheid krijgt bij het publiek. Maar de bibliotheek zit midden in een proces van automatisering. De CD's met muziek moeten eerst worden ingevoerd in het nieuwe systeem. Het doet hem zichtbaar pijn dat er zo weinig aandacht is voor de unieke muziekcollectie. "Het is dood- en doodzonde dat er zo weinig gebruik van wordt gemaakt."

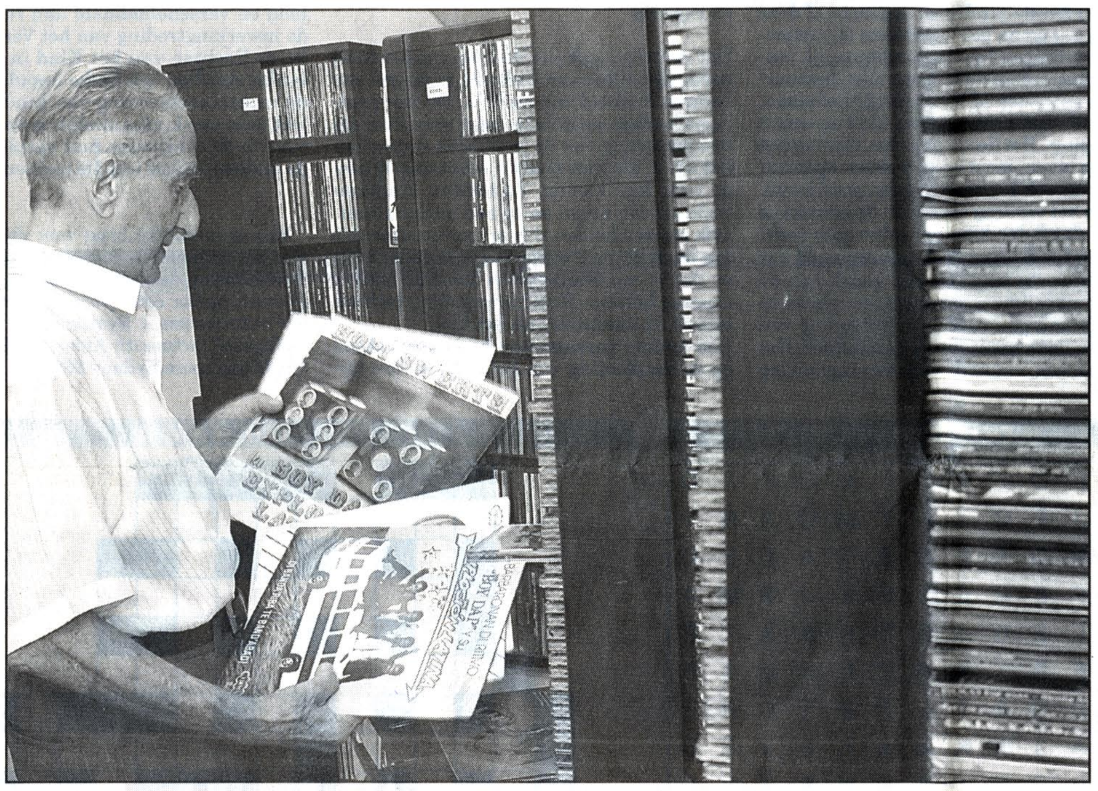

'Ruut' Rubens voor de kasten van unieke muziekcollectie van de Openbare Bibliotheek

Wegwijzers

Tientallen kaartenbakken wijzen de weg in de enorme collectie Antilliaanse muziek die de Openbare Bibliotheek beheert. De naam van een liedje, van het orkest, van de componist of zelfs van het onderwerp is al genoeg om een plaat, cassette of CD op te sporen. Ruut Rubens stelt zelden een klant teleur. Een liedje over de liefde voor het huwelijk van een vriend, de hele verzameling werken van een zanger die 70 jaar wordt of een overzicht van de bands die een bepaald nummer hebben uitgevoerd. Rubens gaat op zoek en vindt. De Antilliaanse muziek is gecategoriseerd op rubriek (huwelijk, moederdag, volkszang, koorzang, etc.), componist, compositie en filenummer van cassette, plaat en CD. Zo vermeldt het kaartje met de compositie 'Mi no por wanta mas' dat het nummer door vier verschillende bands is uitgevoerd: Gibi Doran, GIO, Robert Thiel en Doble R. Via het nummer 4053 achter Robert Thiel vinden we in de numerieke kaartenbak 'Robert Thiel y orkesta', amusementsmuziek, Aruba en de cassettes, platen en CD's die de band op de markt heeft gebracht.

Tekst: Eva Breukink. Foto: Prince Victor. De serie 'Het Nationaal Museum vormen we tezamen' verschijnt ook in Extra en The Daily Herald. Reacties op en suggesties voor bijdragen zijn van harte welkom. U kunt het Nationaal Archeologisch-Antropologisch Museum bereiken op de Rouvilleweg 7, telefoon (09) 462.1933, fax (09) 462.1936 e-mail: naam@cura.net. Uw financiële bijdrage wordt zeer op prijs gesteld. MCB nr. 14242602, onder vermelding 'Friends of the NAAM'.

Oswin Behilia: Ruut staat altijd klaar

'Bon yu'i Kòrsou'

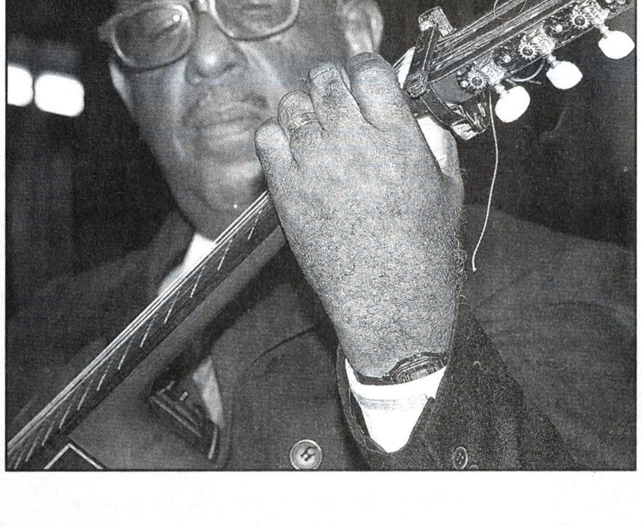
Foto: Edsel Sambo.

Een goed kind van Curaçao. Dat is de heer Rubens voor Oswin 'Chin' Behilia. "De heer Rubens is niet geboren op Curaçao. Hij spreekt geen Papiaments. Maar hij laat door zijn daden duidelijk zien dat hij het welzijn van het eiland en zijn bewoners zeer ter harte neemt. En dan ben je voor mij net zo goed een 'bon yu'i Kòrsou'. Ruut Rubens heeft bijna zijn hele leven hier op Curaçao, gewijd aan het verzamelen van informatie en het beluisteren en registreren van Curaçaose muziekgroepen, zangers en componisten. Dat is geweldig. Op negentigjarige leeftijd is hij nog steeds actief. Als hij niet in zijn tuin werkt dan wel op het kantoor in de openbare leeszaal. De heer Rubens staat altijd klaar om je te helpen. Hij is een voorbeeld voor mij, voor ouderen en voor onze jeugd."

Rudy Plaate: Rubens verdient een standbeeld

'Onbetaalbare collectie'

"Onbetaalbaar", zegt componist en zanger Rudy Plaate over de Antilliaanse muziekcollectie van de Openbare Bibliotheek op Curaçao. "Alles kun je er vinden. Als ik iets nodig heb, ga ik naar de bibliotheek. Ook voor mijn eigen liedjes. Wat Rubens heeft gedaan is echt van onschatbare waarde. Hij heeft mij vaak geholpen. Altijd vriendelijk, altijd bereid te helpen. "Kom morgen maar even", zegt hij dan. En dan krijg je veel meer dan de informatie waarom je hebt gevraagd. Ik stuur vaak mensen naar hem toe. En of ze nu uit Afrika, uit Amerika of uit Europa komen, ze zijn altijd enorm tevreden. Jazeker, ik zal hem vreselijk missen als hij er mee ophoudt. Het zal moeilijk zijn om iemand te vinden die als vrijwilliger met zoveel liefde aan onze muziekcollectie werkt. Ruut Rubens is een prachtig mens. Hij moet een standbeeld krijgen."